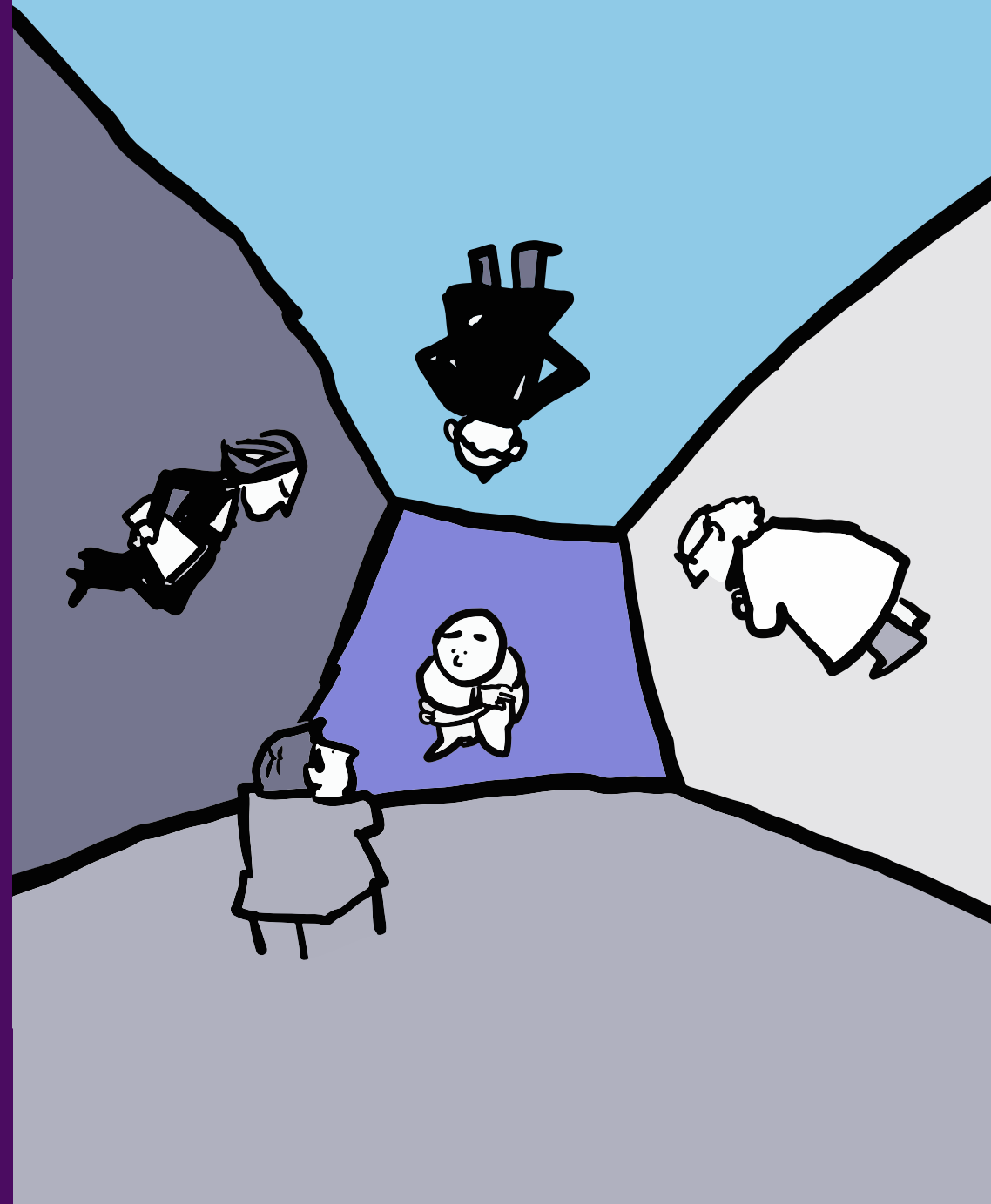

Adviescollege Verloftoetsing TBS
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Adviescollege Verloftoetsing TBS

Jaarverslag 2025

Inhoud

Inleiding **3**

Hoofdstuk 1 Kerntaak **4**

- 1.1 Inleiding 4
- 1.2 Procedure 5
- 1.3 Aantal adviezen in 2025 6
- 1.4 Adviezen met voorwaarde 7
- 1.5 Aanhoudingen 7
- 1.6 Beslissingen namens de minister 8
- 1.7 Doorlooptijden 8

Hoofdstuk 2 Lerende verlofpraktijk **9**

- 2.1 Algemeen 9
- 2.2 Kwaliteit 9
- 2.3 Communicatie 11

Bijlage **12**

- Samenstelling Adviescollege Verloftoetsing TBS in 2025 12

Inleiding

Het Adviescollege Verloftoetsing TBS is een onafhankelijk college dat alle verlofaanvragen, ingediend door forensisch psychiatrische centra en klinieken ten behoeve van individuele terbeschikkinggestelden, toetst op veiligheid. Op basis van die toetsing wordt een schriftelijk advies uitgebracht aan de minister van Justitie en Veiligheid. Het gaat daarbij om vier soorten van verlof: begeleid verlof, onbegeleid verlof, transmuraal verlof en proefverlof.

Het adviescollege stelt zich ten doel een onafhankelijke inhoudelijke toets van alle verlofaanvragen binnen een redelijke termijn te waarborgen en daarover een gedegen advies uit te brengen aan de minister. Hierbij betreft het adviescollege alle (recente) beschikbare informatie op het gebied van risicotaxatie en levert het adviescollege een inhoudelijke bijdrage aan de lerende verlofpraktijk.

Het voorliggende jaarverslag bevat een overzicht van de adviezen die het adviescollege in 2025 heeft uitgebracht en over de activiteiten die het adviescollege op het gebied van de lerende verlofpraktijk heeft verricht.

Hoofdstuk 1 *Kerntaak*

1.1 Inleiding

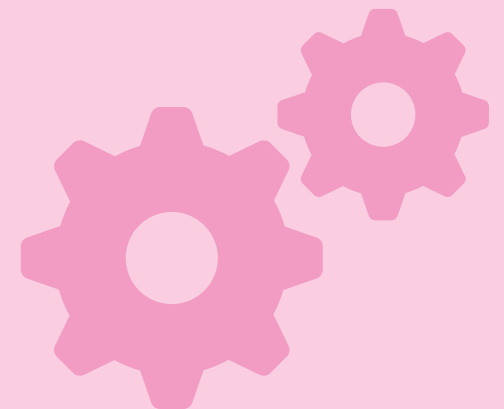
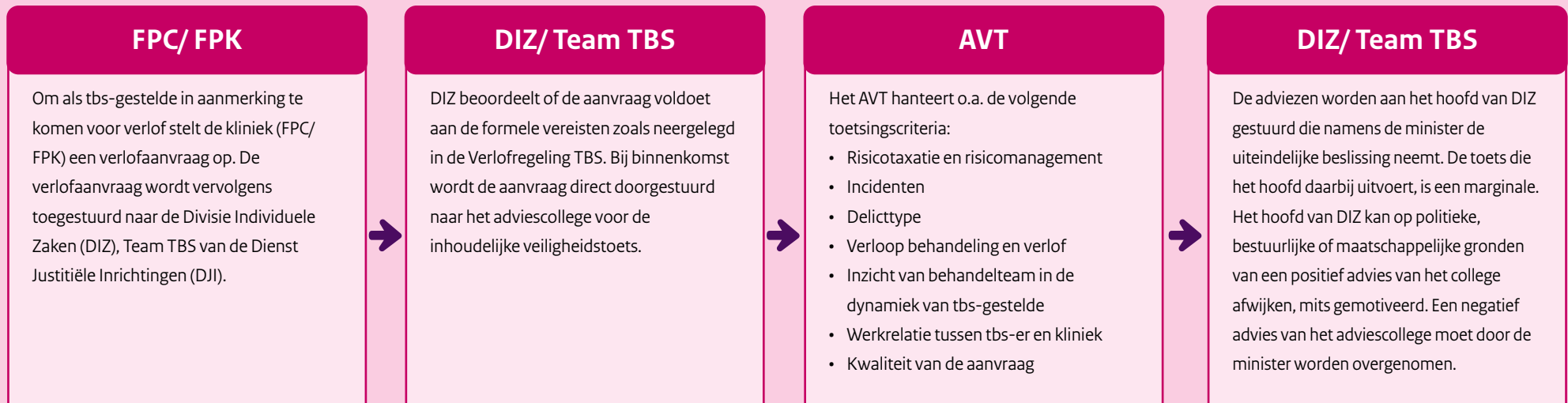
Het adviescollege heeft volgens artikel 4 van het Instellingsbesluit tot taak 'het inhoudelijk beoordelen van alle verlofaanvragen inzake terbeschikkinggestelden of anderszins verpleegden die in inrichtingen waar tbs met verpleging ten uitvoer wordt gelegd verblijven, en daarover gemotiveerd advies uitbrengen aan de minister'.

De belangrijkste vraag die het adviescollege telkens dient te beantwoorden, is of het toekennen van verlof aan een terbeschikkinggestelde uit een oogpunt van veiligheid verantwoord is. Het adviescollege past bij dit inhoudelijk oordeel de criteria van de zogenaamde Verlofregeling TBS toe. Deze ministeriële regeling behelst een format waaraan iedere aanvraag dient te voldoen en volgens welke de kliniek informatie moet verstrekken over achtereenvolgens:

- de voorgeschiedenis van de terbeschikkinggestelde;
- het indexdelict (het delict dat tot het opleggen van de tbs-maatregel heeft geleid);
- het delictscenario;
- de diagnostiek;
- het behandelverloop;
- de risicoanalyse (de klinische overwegingen en resultaten van de risicotaxatie die samen leiden tot interpretatie en weging van de risicofactoren bij verlof);
- het risicomanagement ten aanzien van het verlof;
- het verlofplan.

Het adviescollege beoordeelt op basis van de hiervoor genoemde onderdelen of er een positief dan wel een negatief verlofadvies aan de minister van Justitie en Veiligheid wordt gegeven. Het adviescollege behandelt de verlofaanvragen in commissies, bestaande uit een jurist en drie gedragsdeskundigen, van wie tenminste één psychiater en één psycholoog. Voor een nadere uitleg over de werkwijze van het college wordt verwezen naar de website via bijgevoegde link [Over het AVT | Adviescollege Verloftoetsing TBS \(verlofadviescollege.nl\)](https://www.verlofadviescollege.nl).

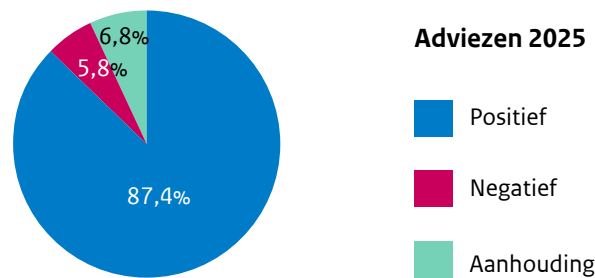
1.2 Procedure

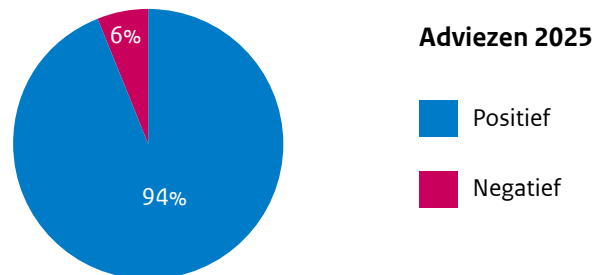
1.3 Aantal adviezen in 2025

In de periode van 1 januari tot en met 31 december 2025 heeft het adviescollege in totaal 1838 adviezen uitgebracht. Het ging daarbij om 1607 positieve adviezen en 106 negatieve adviezen, terwijl 125 verlofaanvragen (deels) werden aangehouden met het verzoek om aanvullende informatie.

Deze cijfers zien er in schema aldus uit:

De verlofaanvragen die door het adviescollege zijn aangehouden, hebben na ontvangst van de aanvullende informatie geleid tot een positief of negatief advies. In 96,2% van de aangehouden zaken is alsnog een positief advies afgegeven. Als deze adviezen worden verdisconteerd in de totaalcijfers, zien deze er als volgt uit:

Hieronder zijn de aantallen positieve en negatieve adviezen van het college in de periode van 1 januari tot en met 31 december 2025 weergegeven per verlofsoort.

Begeleid verlof	Positief	Negatief
Aanvraag of evaluatie	579	9
Wijziging verlofplan	66	-
Ambtshalve	10	-
Onbegeleid verlof		
Aanvraag of evaluatie	303	34
Wijziging verlofplan	65	6
Ambtshalve	2	-
Transmuraal verlof		
Aanvraag of evaluatie	616	32
Wijziging verlofplan	306	21
Ambtshalve	1	-
Proefverlof		
Aanvraag of evaluatie	125	2
Wijziging verlofplan	32	2
Ambtshalve	-	-
Totaal	2105	106

Het totaal aantal adviezen uitgesplitst naar soort aanvraag, zoals hierboven vermeld, is hoger dan het totaal aantal aan de minister uitgebrachte adviezen in 2025 omdat in sommige aanvragen zowel een evaluatie als een nieuwe verlofmarge is aangevraagd en hierover één advies is uitgebracht.

In bovenstaand overzicht zijn eveneens de adviezen opgenomen die het adviescollege ambtshalve aan de minister heeft gegeven. Dit betreft zaken waarin het adviescollege negatief heeft geadviseerd ten aanzien van de gevraagde verlofmarge, maar wel aanleiding zag om ambtshalve positief te adviseren ten aanzien van het verlenen van een lagere verlofmachtiging. Deze komen in bovenstaande tabel derhalve twee keer terug, onder negatief voor het gevraagde en onder positief voor de lagere machtiging.

1.4 Adviezen met voorwaarde

Het adviescollege heeft in 2025 in 192 gevallen (deels) positief geadviseerd ten aanzien van het verlenen van het gevraagde verlof, maar daarbij één of meer aanvullende voorwaarden gesteld omtrent de uitvoering van het verlof.

In onderstaand overzicht staan de voorwaarden vermeld die in 2025 in een advies zijn opgenomen. Per voorwaarde is aangegeven hoe vaak deze in 2025 in een advies voorkwam, waarbij in één advies meerdere voorwaarden kunnen zijn opgenomen.

Voorwaarde	Frequentie
Het verlof is goedgekeurd tot en met een bepaalde stap van het verlofplan	95
Het gehele verlofplan is goedgekeurd met uitzondering van een bepaalde stap in het verlofplan	39
Voorwaarde inzake beveiligde en/of dubbel begeleidde fase	20
Overige voorwaarde ten aanzien van begeleiding of risicomanagement, specifiek voor de betreffende casus	15
Voorwaarde ten aanzien van mannelijke begeleiding	13
Voorwaarde ten aanzien van netwerkverloven	11
Het verlof wordt toegekend voor verblijf in een bepaalde voorziening	4
Voorwaarde van dubbele begeleiding	3
Voorwaarde ten aanzien van de opbouw van de verloven	2

Een nuancering bij bovenstaande cijfers is dat in vier zaken waarin het verlof was goedgekeurd tot een bepaalde stap van het verlofplan na aanhouding en een nadere toelichting van de kliniek alsnog het hele verlofplan is goedgekeurd. Hetzelfde geldt voor vijf zaken waarin een bepaalde stap in het verlofplan in eerste instantie was uitgesloten en aangehouden in afwachting van aanvullende informatie.

1.5 Aanhoudingen

Het adviescollege heeft in 2025 125 verlofaanvragen (deels) aangehouden met het verzoek om aanvullende informatie. In onderstaand overzicht is in kaart gebracht hoe de aanhoudingen zijn verdeeld over de verschillende soorten verlofaanvragen.

Soort verlofaanvraag	Frequentie
Aanvraag begeleid verlof	12
Evaluatie begeleid verlof	4
Wijziging verlofplan begeleid verlof	3
Aanvraag onbegeleid verlof	19
Evaluatie onbegeleid verlof	6
Wijziging verlofplan onbegeleid verlof	5
Aanvraag transmuraal verlof	25
Evaluatie transmuraal verlof	11
Wijziging verlofplan transmuraal verlof	22
Aanvraag proefverlof	9
Evaluatie proefverlof	3
Wijziging verlofplan proefverlof	6

Net als voorgaande jaren zien de meeste aanhoudingen door het adviescollege op aanvragen voor transmuraal verlof. Tijdens de Netwerkdag Transmuraal Verlof & Resocialisatie, welke op 2 november 2025 door FPC De Rooyse Wissel werd georganiseerd en waar alle klinieken vertegenwoordigd waren, is met de klinieken besproken waar de vragen van het adviescollege met name op zien en hoe aanhoudingen in de toekomst zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden.

1.6 Beslissingen namens de minister

Ingeval het hoofd van de Divisie Individuele Zaken, Team TBS van de Dienst Justitiële Inrichtingen negatief op een verlofaanvraag beslist na ontvangst van een positief advies van het adviescollege is dit een zogeheten contraire beslissing. In dit kader is sprake van een marginale toets, waarbij bezien wordt of er op bestuurlijke, juridische of maatschappelijke gronden aanleiding bestaat om van het advies af te wijken.

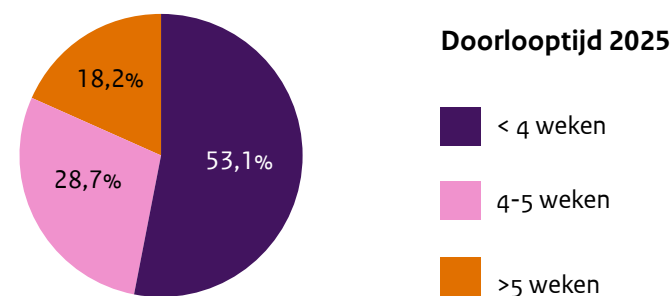
In 2025 heeft het adviescollege één contraire beslissing namens de minister ontvangen. Op 13 juni 2025 heeft het adviescollege geadviseerd over een aanvraag voor onbegeleid verlof voor een patiënt aan wie in december 2024 de LFPZ-status is toegekend. Vanwege de lange wachttijd verbleef de patiënt nog in een FPC. Gelet op deze wachttijd vroeg de kliniek onbegeleid werkverlof aan in het kader van de kwaliteit van leven. Het adviescollege heeft in het advies aangegeven dat, hoewel het toekennen van een machtiging voor onbegeleid verlof gelet op de afgegeven LFPZ-indicatie wellicht formeel op bezwaren stuit, het gelet op de zeer beperkte reikwijdte van de onbegeleide verloven uit veiligheidsoogpunt geen bezwaren ziet tegen het gevraagde verlof. Namens de minister is op 8 juli 2025 alsnog negatief beslist op de aanvraag. Deze beslissing berust hoofdzakelijk op het feit dat op grond van artikel 12 van de Verlofregeling TBS alleen een machtiging voor begeleid verlof kan worden aangevraagd en het verlof niet is bedoeld voor resocialisatiedoelinden. De aanvraag is derhalve afgewezen op procedurele gronden.

1.7 Doorlooptijden

Voor het vaststellen van de doorlooptijd geldt als begin de datum van binnenkomst van de aanvraag bij het adviescollege en als einde de datum waarop het advies aan DIZ wordt verzonden.

In 2025 is 53,1% van de verlofaanvragen binnen een termijn van vier weken afgehandeld. Een termijn tussen de vier en vijf weken bleek nodig voor 28,7% van de aanvragen en in 18,2% is het advies na vijf weken verzonden.

Hieronder staan de percentages in een schema weergegeven.

De opgelopen doorlooptijd is onder meer te wijten aan een gestage toename van het aantal verlofaanvragen. De komende periode zal blijvend worden gemonitord of deze structurele toename moet leiden tot een uitbreiding van het adviescollege om de gewenste doorlooptijden te kunnen blijven waarborgen. Dit zal mede afhankelijk zijn van een eventuele toename van de tbs-capaciteit, welke de komende jaren beoogd wordt. Met een toename van het aantal tbs-bedden zal het aantal verlofaanvragen naar verwachting navenant stijgen.

Hoofdstuk 2 *Lerende verlofpraktijk*

2.1 Algemeen

De parlementaire commissie Visser heeft in juni 2006 in het rapport 'Tbs, vandaag over gisteren en morgen' de term 'lerende verlofpraktijk' geïntroduceerd. Vrij vertaald houdt de lerende verlofpraktijk in dat alle professionals in het tbs-veld zich actief inzetten om te komen tot een effectievere verlofpraktijk met minder onttrekkingen, ontvluchtingen en incidenten. Door lering te trekken uit de ervaringen van de bestaande verlofpraktijk wordt, in een continu proces van professionalisering, gestreefd naar verbetering van die verlofpraktijk en vergroting van de veiligheid in de samenleving.

De lerende verlofpraktijk speelt ook bij de primaire taak van het adviescollege een rol. Het adviescollege tracht middels de motivering van de individuele adviezen een bijdrage te leveren aan de lerende verlofpraktijk. Het adviescollege streeft er tevens naar om ook in een ruimer verband dan via de individuele adviezen een bijdrage te leveren aan de lerende verlofpraktijk, zoals door het organiseren van seminars en trainingen en het publiceren van artikelen.

In het belang van de lerende verlofpraktijk vindt tevens periodiek overleg plaats met de ketenpartners. Een belangrijk doel van deze overleggen is het tijdig signaleren en bespreken van knelpunten binnen de verlofpraktijk.

2.2 Kwaliteit

Verloftraining

In het kader van de lerende verlofpraktijk streeft het adviescollege naar een doorlopende samenwerking met tbs-klinieken om de kwaliteit van de verloftoetsing te bevorderen. Er is door het adviescollege een training voor het schrijven van verlofaanvragen ontwikkeld, welke in 2025 acht keer is gegeven aan behandelrapporteurs, behandelcoördinatoren en hoofden behandeling van diverse klinieken. Zij hebben aangegeven deze training als zeer waardevol te ervaren. De trainingen zullen derhalve in 2026 worden gecontinueerd.

Daarnaast zal in 2026 per kliniek worden gestart met professionele ontmoetingen tussen regiebehandelaren, de interne verloftoetsingscommissie en het adviescollege, waarbij aan de hand van casuïstiekbespreking wordt gekeken naar mogelijke knel- en verbeterpunten in de verlofpraktijk en/of de communicatie.

Studiereis

Het adviescollege is van 2 tot en met 5 december 2025 op studiereis geweest naar Duitsland, waar in Moringen en Göttingen met Duitse experts is overlegd over onder meer de verschillen in systeem van behandeling, verloftoetsing, risicotaxatie en risicomangement.

Op grond van sectie 63 StGB kan een persoon in Duitsland worden veroordeeld tot plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis. Als deze maatregel in combinatie met een gevangenisstraf wordt opgelegd, dan wordt deze maatregel tenuitvoergelegd voorafgaand aan de gevangenisstraf. De periode van tenuitvoerlegging wordt vervolgens, met een maximum van twee derde van de straf, afgetrokken van de gevangenisstraf.

Het adviescollege heeft het 'Maßregelvollzugszentrum Niedersachsen' in zowel Moringen als Göttingen bezocht, waar patiënten met een dergelijke maatregel verblijven. Op het uitgebreide terrein van deze kliniek kan worden afgeschaald naar eigen voorzieningen met een lager beveiligingsniveau, wat het uitstroomtraject vereenvoudigt. Er wordt, ondanks soms bestuurlijke of politieke druk, ingezet op een goede balans tussen behandelen en beveiligen wat het behandelmilieu ten goede komt.

Een verschil met de Verlofregeling in Nederland is dat de directeur van het ziekenhuis gemachtigd is om zelf te beslissen over begeleid verlof buiten de instelling. Een aanvraag voor onbegeleid of transmuraal verlof wordt beoordeeld door een 'prognosekommission', welke bestaat uit experts van andere klinieken. Deze experts spreken ook met de patiënt, terwijl de verlofbeoordeling in Nederland alleen op basis van schriftelijke stukken plaatsvindt. Opvallend is dat gestructureerde vormen van risico-inschatting (risicotaxatie) nog nauwelijks zijn ingebed binnen het Duitse systeem.

Wat betreft de inzet van dwangmedicatie viel op dat juridische beperkingen het in Duitsland moeilijk maken om patiënten met ernstige psychoses te behandelen als zij weigeren, terwijl langdurige isolatie/separatie en cameratoezicht juist weer opvallend vaker en meer lijken te worden ingezet.

Een positief punt dat opviel, was de betrokkenheid van de buurt/stad bij de kliniek en de sociale controle die daar vanuit gaat.

Verminderde toerekeningsvatbaarheid vanuit persoonlijkheidsproblematiek is in Nederland duidelijk verdisconteerd in het tbs-systeem, terwijl patiënten met persoonlijkheidsproblematiek in Duitsland de laatste jaren in beginsel niet meer voor plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis op grond van sectie 63 StGB in aanmerking komen. Men kan op grond van sectie 66 StGB onder bepaalde voorwaarden door de rechtbank een maatregel van preventieve detentie worden opgelegd. Het doel van deze maatregel is het terugbrengen van het gevaar voor de maatschappij en wordt tenuitvoergelegd op speciale afdelingen in de gevangenis, welke zijn afgezonderd van het normale gevangenisregime. Hier wordt afhankelijk van de medewerking van de persoon psychiatrische, psychotherapeutische of sociotherapeutische behandeling geboden, welke is afgestemd op de behoefte van de persoon. Om een beter beeld te krijgen van dit onderdeel van het systeem heeft het adviescollege de 'Justizvollzugsanstalt Rosdorf, Abteilung Sicherungsverwahrung' bezocht.

De leden van het adviescollege hebben de reis als zeer waardevol en leerzaam ervaren. Concluderend kan worden opgemerkt dat, ondanks de soms sterk uiteenlopende wet- en regelgeving, de praktische en organisatorische problemen van omgaan met mensen met onbegrepen gedrag die (potentieel) een gevaar vormen voor anderen in Duitsland dezelfde uitdagingen bieden als in Nederland. In Duitsland kampen de kliniek sinds 2021 ook met een structurele overbezetting. Er is sprake van een duidelijke toename van plaatsingen in klinieken en de gemiddelde verblijfsduur is inmiddels acht jaar.

2.3 Communicatie

Ketenpartners

Direct betrokken bij de verlofaanvragen zijn enerzijds de FPC's, de FPK's en de GGZ-instellingen waar de tbs-gestelden verblijven en anderzijds de Divisie Individuele Zaken. Door het bureau van het adviescollege, de instellingen en DIZ is in 2025 net als voorgaande jaren veel aandacht besteed aan het in stand houden van een korte communicatielijn over de procesgang van de verlofaanvragen.

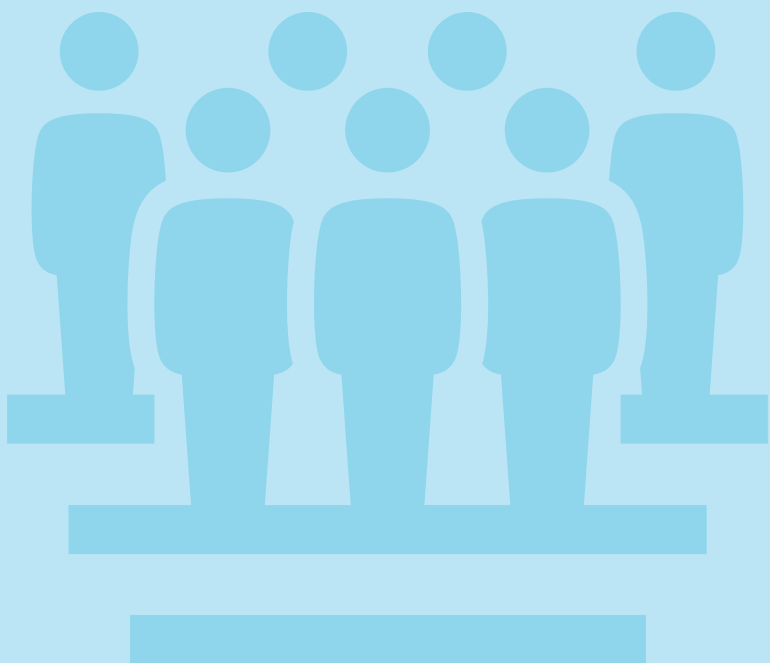
Website

Het adviescollege vindt het van belang om niet alleen zijn ketenpartners, maar ook overige belangstellenden op de hoogte te houden van de diverse activiteiten van en ontwikkelingen binnen het college. Middels de website van het adviescollege wordt beoogd zoveel mogelijk inzicht te geven in de achtergrond, taak en werkwijze van het adviescollege.

Op de website is onder meer informatie te vinden over:

- De werkwijze van het adviescollege → [Werkwijze van het AVT | Adviescollege Verloftoetsing TBS](#)
- Algemene (beleids)informatie over verlof en verloftoetsing → [Verlof in de TBS | Adviescollege Verloftoetsing TBS](#)
- De lerende verlofpraktijk → [Lerende verlofpraktijk | Adviescollege Verloftoetsing TBS](#)
- Publicaties, jaarverslagen en nieuwsbrieven → [Documenten | Adviescollege Verloftoetsing TBS](#)

Bijlage

Samenstelling Adviescollege Verloftoetsing TBS in 2025

Voorzitter:

Mr. drs. F.A.M. Bakker

Secretaris:

Mr. H.G. Leentvaar-Loohuis

Juristen/commissievoorzitters:

Mr. J.I.M.W. Bartelds

Mr. C.A.M. Schaap-Meulemeester (tot 01-06-2025)

Mr. G.H.M. Smelt

Mr. J.A. Spee (vanaf 01-06-2025)

Psychiaters:

Drs. W.H. Braam

Dr. F.R. Kruisdijk (tot 17-10-2025)

Drs. L.J.H. Kuipers

Dr. S.J. Roza

Drs. M.R. Weeda

Drs. T.A. Wouters (vanaf 01-11-2025)

Psychologen:

Drs. B. Koudstaal

Drs. P.K. Kristensen

Drs. G.A. van den Nagel

Drs. I.W.J. ten Post

Drs. I. Schilperoord

Drs. M. Verhees

Wetenschappelijk adviseur:

Prof. dr. V. de Vogel-Roelofs

Plaatsvervangende leden:

Mr. J.P. Balkema

Drs. T. den Boer

Drs. E.P.M.T. Brouns

Drs. P.E. Geurkink

Drs. J. Heerschop

Drs. I. Maksimovic

Mr. C.A.M. Schaap-Meulemeester (vanaf 01-06-2025)

Contactgegevens:

Telefoonnummer secretariaat: 0880-71 39 00

E-mailadres: secretariaat@avt.minjus.nl

Website: www.verlofadviscollege.nl

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van:

Adviescollege Verloftoetsing TBS

Postbus 24019 | 3502 ma Utrecht

t 0880 713 900 | secretariaat@avt.minjus.nl

www.verlofadviescollege.nl

Maart 2026

Het Adviescollege Verloftoetsing TBS toetst verlofaanvragen van tbs-gestelden en brengt daarover onafhankelijk advies uit aan de minister. Het beoordeelt verlofaanvragen primair vanuit veiligheidsoogpunt voor de samenleving.